

NAAR SNEEUWWITJE VAN DE GEBROEDERS GRIMM

SNEEUW WIT

Herverteld door Daan Remmerts de Vries
Met illustraties van Mark Janssen

Amsterdam / Antwerpen

'VOLT

De uitgever ontving voor deze uitgave een productiesubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Eerste druk, 2022

Naar *Sneeuwwitje* van de gebroeders Grimm

Copyright tekst © 2022 Daan Remmerts de Vries
Copyright illustraties © 2022 Mark Janssen

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Volt, Amsterdam.

Omslagbeeld © 2022 Mark Janssen
Vormgeving Nanja Toebak

ISBN 978 90 2143 584 8 / NUR 280
www.uitgeverijvolt.nl

Daar, voor dat venster, zat ze uit te kijken. Ze had een weids uitzicht, haar kamertje bevond zich zo'n vijf meter boven de aarde.

Het was er kil. Als de bomen in de verte heen en weer wiegden in de wind, zoals nu, leek de tocht dwars door het glas naar binnen te komen. De oude gordijnen ritselden, een paar van haar zwarte haren wapperden.

Wazige gedachten gingen door haar heen. Om te beginnen vroeg ze zich weer eens af waarom haar moeder haar Sneeuwwitje had genoemd. Het sloeg eigenlijk nergens op, dacht Sneeuwwitje, want ze was toch roze.

Maar vragen waarom ze die naam had gekregen ging niet, haar moeder was dood. Al vrij snel na Sneeuwwitjes geboorte scheen ze te zijn gestorven.

Ze miste haar moeder dan ook niet, niet echt, maar soms overviel haar een licht weemoedig gevoel; want ze zag dieren die wél een moeder hadden. Zo was er in de kamperfoeliestruik die langs de kasteelmuur omhoog was geklommen, direct onder haar raam, een nest met jonge merels. Telkens kwam de moeder haar jongen voeren. Het leek Sneeuwwitje best prettig om zo te worden verzorgd.

Sneeuwwitje keek naar de merels en vroeg zich af wat er zou gebeuren als ze zo licht zou worden als een vogel.

Dan zou ze op de wind kunnen wegzweven! Ze zou over het bos vliegen, boven de boomtoppen. Ze zou tussen de vogels kunnen leven. Ze zou met haar kop tussen haar veren kunnen slapen...

Dat laatste leek haar fijn, want slapen ging meestal maar half. Zeker vijf keer per nacht werd Sneeuwwitje wakker. Soms schoot ze overeind en wist ze zeker dat ze twee groene ogen zag fonkelen in de duisternis. Ogen die naar haar staarden. Een keer had ze ook iets zien scharrelen in een hoek. Geen rat, die kende ze wel. Maar iets groters.

‘Dag!’ had ze gezegd.

De bezoeker was stil blijven staan, alsof hij of zij leek na te denken. En toen was de verschijning opgelost in het niets. Sneeuwwitje had zich ’s ochtends afgevraagd of ze het allemaal had gedroomd.

Maar dat was waarschijnlijk toch niet het geval, want de daaropvolgende nacht had er een murmelend gefluister geklonken door haar torenkamertje. Even had ze gehoopt dat dit een prins was. Een prins waarvan ze weleens had gedroomd; een leuke, vriendelijke prins met zachte, bruine ogen, die nu eindelijk langs de kamperfoelie omhoog was geklommen, en zich, precies voor haar raam, bezeerd had aan een spijker. Het gefluister had nogal nijdig geklonken.

‘Heb je je vinger geschaafd?’ vroeg Sneeuwwitje hardop.

Het geluid stierf alweer weg. Door het raam zag ze een halfvolle maan tussen de wolken, dus een prins zat daar niet en alles was leeg en guur.

Daarop was ze gaan huilen.

Kun je je vervelen, zonder dat je dat zelf doorhebt?

Sneeuwwitje kon dat. Meestal dwaalde ze maar wat rond over de trappen van het kasteel, en soms door de tuin. Nu liep ze naar de keuken, die net iets lager lag dan de begane grond. Daar stond een kok. Een grote, bonkige vent met een slecht gebit.

‘Dag kokkie.’

‘O! Lieve help! Daar ben je weer... Goeiegenade, kind... Je moet niet zo aan komen sluipen telkens.’

‘Ik had wel trek.’

‘O... Ja... Eh... Is er niemand in de buurt?’ Schuw keek de kok om zich heen.

‘Ik ben in de buurt,’ zei Sneeuwwitje.

‘Ja ja!’ lispelde de kok. ‘Maar ik bedoelde eigenlijk... de koningin.’ Dat laatste woord sprak hij fluisterend uit.

‘Nee, die is hier niet,’ zei Sneeuwwitje. ‘Volgens mij is ze in de rode toren.’

‘Goed,’ zei de kok. ‘Hier dan...’ Hij schoof haar een croissantje toe.

Sneeuwwitje begon hongerig te eten. ‘Dit is lekker... Wat zit erop?’

‘Patrijzenpaté, meisje,’ bromde de kok.

Het was normaal. Het was gewoon dat Sneeuwwitje om eten moest gaan vragen als ze honger had. Want maaltijden waarbij iedereen om een tafel zat werden er in het kasteel niet gehouden.

Haar vader, de koning, zat meestal in de troonzaal, bij de haard. Ze ging soms naar hem kijken, als ze zeker wist dat de koningin niet in de buurt was. Dan vertelde ze hem over een voorvalletje – over een egel die ze had zien lopen of over een spinnetje dat ze had gered uit een waterplas. Ze wist niet of hij haar hoorde, want antwoorden deed hij niet. Hij was grijs, zijn haren waren grijs, en zijn huid was dat ook. Bewegingloos zat hij voor zich uit te staren, naar niets.

Een keer had ze toevallig gezien hoe de koningin hem een beker drinken voerde. Sneeuwwitje kwam net de zaal inlopen, maar toen ze de koningin daar zag staan hield ze in, ze sloop terug naar de gang en gluurde om de deurpost heen.

‘Drink!’ had de koningin gezegd. Haar harde, metalige stem galmde door de zaal. En de koning had de drank naar binnen gewerkt. Daarna was zijn hoofd voorover gevallen op zijn borst, en zat hij weer net zo roerloos als altijd.

Sneeuwwitje was hierna weer weggeslopen. Nogal verwonderd. Want dat de koningin zo voor haar vader zorgde had ze niet verwacht. Dat was toch aardig! Aardiger dan ze zich van dat mens had kunnen voorstellen...

Bij de voeten van Sneeuwwitje klonk nu een aarzelend mauwtje. Het was de cyprese kat die, al zolang Sneeuwwitje zich kon herinneren, rondscharrelde door het kasteel.

‘Dag Karel,’ zei Sneeuwwitje. ‘Had je ook honger?’

Ze had hem Karel de Stoute genoemd, omdat hij een groot talent had om in de weg te lopen. Meerdere malen was ze voorover getuimeld als hij weer eens onverwachts bij haar voeten opdook in

een gang. Ze was dan nooit boos geworden, integendeel, ze vroeg na zo'n val altijd of hij zich geen pijn had gedaan.

'Wil je er nog één?' vroeg de kok.

Sneeuwitje knikte. Ze kreeg een tweede croissantje. Ze peuterde er wat stukken paté uit en gooide die op de vloer. Meteen begon Karel te schrokken.

De kok glimlachte scheef. 'Hij komt altijd als jij er ook bent,' zei hij. 'Verder zie ik hem nooit.'

'Hoe gaat het met je vrouw?' vroeg Sneeuwitje.

'Tetsjes beter,' mompelde de kok.

De vrouw van de kok was ziek. Iedere avond ging hij, nadat hij de koningin haar eten had gebracht, terug naar zijn huis in het dorp. Daar zorgde hij dan voor zijn vrouw, die moeilijk scheen te lopen.

'Wat fijn!' zei Sneeuwitje. 'Wordt ze weer beter?'

'Nou...' De kok wiegelde met zijn hoofd. 'Misschien. Ze heeft in ieder geval minder pijn.'

Opeens droop een traan over een van zijn wangen omlaag. 'Jij bent echt lief,' zei hij zacht. 'Dat je daar telkens naar vraagt. Je bent de enige, weet je dat?'

Sneeuwitje haalde haar schouders op.

'Ik begrijp het niet,' zei de kok.

'Wat begrijp je niet?'

'Dat er hier niet elke week twintig prinsen staan te trappelen. Voor jou.'

Sneeuwitje lachte proestend. 'Ja! Dát zou wel mooi zijn.' Want ze zag die trappelende prinsen al staan.

'En terecht,' zei de kok. 'Je bent knap en ook nog aardig. En bovendien heb je de leeftijd dat je zou moeten trouwen. Het is onbegrijpelijk dat... Nou ja. Ik vat het ook eigenlijk weer wel. Er durft hier bijna niemand meer te komen.'

'Maar jij wel,' zei Sneeuwitje. Ze keek weer naar de vloer. Karel was uitgegeten, hij zat een voorpootje te wassen.

'Ik moet wel,' zei de kok. 'Probeer maar eens een andere baan te vinden... Maar ik kan je zeggen dat de rillingen me soms over de rug lopen als ik de koningin haar maaltijd moet gaan brengen.' Schichtig keek hij in de richting van de gang. 'Er hangt daar een sfeertje in die rode toren... Niet aangenaam! Ik word er zweterig van als ik daar naar binnen ga, weet je wel?'

Overall staan flesjes en bakjes met... met dingen. Stukken van dode dieren. Poedertjes. Kleine lichtgevende voorwerpen zelfs, die lijken te bewegen. En er hangt een spiegel. Een zwarte spiegel.'

Sneeuwwitje trok opnieuw haar schouders op.

'Een spiegel waar iets in leeft,' legde de kok uit. 'De duivel zelf woont in dat ding! Volgens mij zorgt die ervoor dat ze macht heeft... Dat ze het hier voor het zeggen heeft gekregen! En het ruikt er naar verrotting en naar iets zuurs. En intussen is dat mens dan bezig met haar uiterlijk. Starend in die spiegel. IJdel, weet je wel. En niet zo'n beetje ook! Ze heeft een extra kamer waar alleen maar kleren hangen. Kleren van zijde, van satijn, van bont... En schoenen! Die staan daar ook. Wel duizend! Ik heb het zelf gezien. Hoeveel schoenen heeft een mens nodig, vraag je je af als je dat ziet.'

'Eh... Twee. Toch?' vroeg Sneeuwwitje. Ze keek voor de zekerheid even naar haar voeten.

De kok grinnikte. 'Ze is niet lelijk hoor, zeker niet,' besloot hij zijn verhaal. 'Maar kil. Heel anders dan jij. Jij bent echt mooi.'

'Ik bekijk mezelf weleens in een waterplas,' zei Sneeuwwitje. 'Ben ik dan ook ijdel?'

'Ach nee!' zei de kok. 'Natuurlijk doe je dat op jouw leeftijd. Dat is iets heel anders.'

'O,' zei Sneeuwwitje. Ze veegde haar mond af en stond op. 'Dankjewel voor de broodjes. Ik zal duimen voor je vrouw.'

'Jij ook bedankt,' zei de kok.

'En lief zijn voor Karel, hoor!' zei ze nog. Ze tuurde zoekend rond, maar de kat was alweer verdwenen.

Door de gang liep ze in de richting van een tuindeur. Ze huiverde terwijl ze door een donker gedeelte ging. Want het was net alsof iets koude langs haar heen streek.

Nadat Sneeuwwitje voorbij was gelopen vouwde zich een schaduw uit. Iets had daar, als een uitgelopen zwarte vlek, tegen de muur geplakt gezeten. Nu verdikte het zich, het kwam los van de wand en veranderde in een lange, dunne gestalte.

Het was de koningin.

Ze was de tweede echtgenote van de koning. Alweer zo'n veertien jaar terug was ze komen opdagen. Het kasteel had toen een echte hofhouding gehad, met bedienden, raadsheren, jonkvrouwen, ridders, tuinmannen en meerdere koks. De koning mocht dan eenzaam zijn, na de dood van zijn vrouw, hij bleef regeren over het land. Hij inspecteerde de velden, hij liet zich toejuichen in de dorpen en hij ontving andere koningen – hij deed, kortom, al die dingen die normale heersers doen. Een enkele keer gaf hij zelfs een feest, als dat van hem verwacht werd.

De koning was toen dol op bier. En zo was het gebeurd in de nazomer dat hij de deuren van het kasteel had geopend, nadat het graan geoogst was. Van dat graan was bier gebrouwen, dat was er opeens weer volop.

Reden voor een vrolijke avond waarop iedereen mocht komen! Alle inwoners van het naburige dorp waren uitgenodigd. Drinkend zat de koning te midden van het rumoer. Narren maakten grappen, minstrelen zongen liedjes, ridders stonden sterke verhalen tegen elkaar te vertellen en de dorpelingen propten zich vol met stukken gebraden vlees. Maar opeens was het lawaai in de grote zaal verstomd. Een geheimzinnige stilte daalde neer over al die kletsende, vretende, lachende gasten.

In die onverwachte rust schreed een vrouw naar voren. Ze droeg een donkerpaarse, fluwelen jurk die afgezet was met randen wolvenbont, ze had donkerrood haar en een brede mond in een fraai, spits gezicht met een puntige kin. Het waren vooral haar grote, zwaar opgemaakte, felgroene ogen die opvielen. Die gloeiden als twee kolen in het vuur. Alle mensen die dit zagen leken zich kleiner te maken.

De koning had nogal somber zitten kijken in de schuimlaag op zijn kroes. Maar toen de vrouw voor hem stond was hij overeind geveerd, hij had hij zijn snor schoongeveegd.

'Wie... Wie bent ú?!

Hij was de enige die de vrouw recht had aangestaard. En zij had haar ogen niet van hem afgewend, een glimlach was rondom haar mond verschenen.

‘Ik ben Zilla. Zilla Tarantel.’

‘Ik ben Alfred. Koning Alfred de achtste. Wees welkom hier... Eh... Je hebt iets op je schouder...’

Het was waar. Een kleine vogel zat op de linkerschouder van de vrouw.

‘Mijn leeuwerik, koning Alfred. Hij heet Rausch.’

‘Een tamme leeuwerik? Die kunnen toch zingen? Kun je hem laten zingen, Zulla?’

‘Zilla,’ zei de vrouw. Ze fluisterde iets tegen de grauwe vogel.

Hij begon te fluiten. Een geheimzinnig, ijselijk deuntje van klanken die melodieus leken, maar doordrongen tot in de verste uithoeken van de zaal. De mensen leken hierdoor te worden betoverd, maar niet op een prettige manier. Met een doffe, ontstelde blik zaten de dorpelingen te luisteren.

Ook de koning was verstart. Met een verbijsterde uitdrukking op zijn gezicht had hij zich weer laten zakken in zijn stoel.

Het was op dit moment dat de kleine Sneeuwvitje – die toen vier jaar oud was – was binnengekomen. Verbaasd had ze rondgekeken naar de gasten. Ze leken te zijn bevroren. Een molenaar was net bezig geweest om een pul bier naar zijn mond te brengen; in die houding tuurde hij nu wezenloos voor zich uit. Een ridder had voordat het liedje begon aan zijn hoofd gekrabbd; zijn hand lag nog steeds op zijn kruin.

Sneeuwvitje had in haar handen geklapt. Meteen was de leeuwerik gestopt met zingen. Van schrik had de vogel zelfs gepoept op de schouder waarop hij zat. De gasten begonnen zich weer te verroeren, alsof ze ontwaakten uit een dutje.

‘Wat doen jullie allemaal gek!’ riep Sneeuwvitje. ‘Wat is er aan de hand?’

De vrouw had zich omgedraaid en loerde scherp naar het kleine meisje. Niet die brallerige ridders schenen haar dwars te zitten. Niet de opzichtig geklede raadsheren of de dikke monniken hadden haar gehinderd, en zeker niet de koning zelf. Nee, alleen dat meisje scheen, als enige, ongevoelig te zijn voor de bedwelming waarin de zaal had verkeerd...

Koning Alfred nam peinzend een slok van zijn bier. Hij wreef over zijn voorhoofd. ‘Dat is mijn dochter,’ zei hij loom. ‘Sneeuwvitje. Wat is er, kind...? Wat kom je hier doen?’

‘Gewoon, kijken,’ mompelde Sneeuwvitje.

De koning knikte. ‘Goed... Ja... Dit is eh... Zulla... Die is op bezoek.’

‘Zilla,’ zei de vrouw ijzig. Met een zuur gezicht veegde ze haar schouder af.

‘Zilla,’ herhaalde de koning. ‘Dat zei ik. Ja... Ik... Ik ben heel verheugd dat ze is gekomen. Ze mag een tijdje blijven logeren als ze wil. Dat is mijn koninklijk besluit.’

Zo had Zilla Tarantel zich naar binnen gewerkt in het kasteel! Ze had er geen gras over laten groeien. Al een paar weken later sliep ze in de slaapkamer van de koning zelf. Twee maanden later waren ze dan getrouwd.

Sneeuwitje had het allemaal aangezien. Iets in die Zilla had haar bang gemaakt, maar er was niemand met wie ze dit kon delen.

Vrij snel na het huwelijk waren de bedienden verdwenen; één voor één werden ze ontslagen en naar huis gestuurd. Daarna werden de raadsheren weggezonden. De ridders reisden naar verre streken om nieuwe draken te bevechten. De tuinmannen en jonkvrouwen vertrokken, soms met elkaar, om ergens anders te gaan wonen.

Plotseling was het grote slot leeggelopen; de drukte was voorbij, het leven was eruit verjaagd. Brandnetels en bramenstruiken overwoekerden de tuin. De zalen en gangen werden stoffig, hier en daar lagen rattenkeutels die niemand opruimde. Alleen een kok en een jager waren achtergebleven, de jager om dode dieren aan te slepen, de kok om ze klaar te maken.

Het scheen koning Alfred allemaal niets te kunnen schelen. Eerst had de nieuwe koningin nog regelmatig bij hem op schoot gezeten, waarbij ze hem dingen in het oor fluisterde. Maar al spoedig zat hij voornamelijk eenzaam op zijn troon. Het leek alsof hij het voortdurend koud had, en ergens was dat logisch, want het was koeler in de zalen geworden.

Sneeuwitje was er verbaasd over geweest. Verbaasd dat haar vader het toeliet dat iedereen vertrok. En daarna verbaasd dat ze nu door de holle gangen kon dolen zonder iemand tegen te komen behalve de kat, waarover ze struikelde.

De koningin had ze zo nu en dan zien gaan, als een kleurige schim in de verte. Als vanzelf had Sneeuwitje ervoor gezorgd dat ze zo ver mogelijk uit haar buurt bleef. Telkens weer had ze zich dan ook teruggetrokken in haar kamertje. Ze was in de keuken gaan eten, omdat ze die vlammeende ogen wilde ontwijken.

En terwijl ze opgroeide, in afzondering, in ruimtes die ieder geluid van buiten leken te verdoezelen, had de koningin zich meer en meer opgesloten

in haar eigen kamers in de rode toren. Die stond helemaal aan de andere kant van het kasteel. Een grote deur gaf toegang tot een smalle wenteltrap omhoog. Boven aan die wenteltrap was een tweede deur, een ijzeren, die zat altijd op slot.

Dit was haar domein geworden, waar alleen de kok nog mocht komen; dáár verbleef ze nu het grootste gedeelte van de dag.

Een paar maal had Sneeuwwitje, terwijl ze 's avonds door de verwaarloosde tuin struinde, licht zien schijnen achter de vensters. Soms was dat licht groen, dan weer paars. Een keer zag ze iets groots dat zich klapwiekend naar buiten stortte, en daarna zwevend wegzeilde over de landerijen in de verte...

Nu stond koningin Zilla in de gang die naar de keuken leidde. Ze had net het gesprek tussen de kok en Sneeuwwitje afgeluisterd. In haar hoofd hoorde ze opnieuw die woorden: 'Ze is niet lelijk, zeker niet. Maar kil. Heel anders dan jij. Jij bent echt mooi.'

Dat had die onbehouwen pummel werkelijk gezegd! En het maakte Zilla zierend. Want het drong ineens tot haar door waarom ze altijd al een hekel aan Sneeuwwitje had gehad.

De koningin wist namelijk één ding zeker: ze was koningin geworden *dankzij* haar schoonheid. Dát, en niet het liedje van die behekste leeuwerik, had ervoor gezorgd dat de koning zich aan haar had onderworpen

Het was haar al toen ze klein was opgevallen: naar wie mooi is wordt geluisterd. Wie knap is, is geliefd en aanbeden. Wie lelijk is wordt over het hoofd gezien.

Schoonheid, kortom, is macht! Dat was de conclusie die Zilla in haar jeugd had getrokken. En sindsdien was ze voortdurend bezig geweest met haar uiterlijk. En met succes. Al vanaf haar zeventiende hadden rijke edelmannen de boerderij bezocht waar ze woonde. Allemaal hadden ze met haar willen trouwen.

Ze hadden haar sieraden gegeven, geld, gouden voorwerpen en bontjassen. Maar nooit was ze werkelijk van een van die mannen gaan houden. Integendeel, al die snoeverige dikdoeners hadden haar nog harder en meedogenlozer gemaakt dan ze al was geweest.

Dit had jaren in beslag genomen, en intussen tikte de klok door en werd ze ouder. En op een dag was het haar opgevallen dat haar aanbidders stuk

voor stuk waren weggebleven. Omdat ze niet hadden gekregen waarvoor ze waren gekomen.

Het was *toen* dat ze met toveren was begonnen. Ze had een zalf gebrouwen die haar huid strak trok. Ze had een poeder weten te maken dat haar jonger deed lijken. Ze had een smeersel gemengd waarmee je rimpels kon wegstrijken en ze had een voortreffelijke haarverf kunnen bereiden. Weer later had ze nog krachtiger toverspreuken gevonden in verboden boeken, duistere magie, waarmee ze de hulp van duivels en geesten kon aanwenden; ze had de voortschrijdende tijd in zichzelf kunnen stilzetten...

Omdat iedereen om haar heen intussen ouder werd, maar zichzelf niet, was ze ten slotte weggejaagd. De mensen waren bang voor haar geworden. Meerdere malen had ze op een plek gewoond waar ze uiteindelijk de benen had moeten nemen, omdat men haar op de brandstapel had willen zetten.

En zo was ze op een dag, voortdurend op de vlucht, terechtgekomen in deze streek. Ze was naar het bierfeest van de koning gegaan. Niemand kende haar hier, en dat was precies waarop ze had gerekend. Ze had de koning kunnen inpalmen met haar uiterlijk.

Daarmee had ze nu eindelijk een bestaan veroverd van luxe, kleren en rijkdom. En vooral: van *gezag*! Hier, op deze plek, waar ze leefde naast die benevelde, ingedommelde koning, zou ze niet worden verjaagd.

Ze moest dan ook de mooiste zien te blijven. En toen was daar die dwaze, leeghoofdige koningsdochter, die ongemerkt groter was geworden en zich niet had laten betoveren. En die nu 'echt mooi' werd genoemd door die stomme kok...

Zilla beet op haar lip. Sneeuwwitje, dat voelde ze, was een bedreiging en een gevaar...

Ruisend schreed de koningin naar haar vertrekken. Gejaagd ging ze over de trap omhoog, ze smeede de ijzeren deur achter zich dicht en beklom een volgende trap. Daar hing haar zwarte spiegel aan de muur.

'Spiegel!'

Er gebeurde niks, de spiegel bleef zo zwart als de nacht.

De koningin spuugde in haar handen. En met dat spuug wreef ze over het matte oppervlak.

Ergens achter dat duistere glas leek zich nu iets te verroeren.

Er scheen zelfs iets te gapen.

'Spiegel! Wakker worden!'

